

**Posudek oponentky diplomové práce
Katedra sociální práce FF UK**

AR 2023/2024

Jméno studentky:
Studijní program:

Bc. KUBÍKOVÁ Kateřina
Sociální práce

Název práce:

**Reminiscenční rozhovor jako součást práce s
nemocnými seniery**

Vedoucí práce:
Oponentka práce:

PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.
PhDr. Kateřina Šámalová, Ph.D.

Předložená diplomová práce otevírá téma, které je bytostnou součástí každodennosti nás všech, a tou je vzpomínání. V pojetí předložené práce je zasazeno do života nemocných seniorů, do kterého je vnášeno řízenou technikou reminiscenčního rozhovoru. Má se za to, že takto podporované a facilitované vzpomínání bude mít příznivý dopad na kvalitu života této cílové skupiny. Volbu tématu hodnotím jako oborově vhodnou, neboť jeho rámec, podložený důslednou konceptualizací, nabízí vydatné uplatnění nejen pro sociální práci, ale také další pomáhající profese.

Předložená práce není dělena do tradičních dvou úseků – část teoretickou a výzkumnou, ale jeví se jako kompaktní dílo, ve kterém teoretické ukotvení tématu plynule přechází do části výzkumné. Teoretickou konceptualizaci tématu shrnula diplomantka do tří obsahově provázaných kapitol. Jejich společným jmenovatelem je právě reminiscence. Autorka v dílčích kapitolách věnovala pozornost klíčovým teoretickým konstruktům tohoto tématu, tedy podstatě reminiscence, jejím funkcím, rizikům stejně jako možnostem využití u nemocných seniorů. Třetí kapitola má z mého pohledu mírně zavádějící název, neboť podkapitoly, ze kterých je tato kapitola složena, se zabývají více potřebami seniorů a změnami, které stáří provázejí. V teoretické části diplomové práce by čtenář pravděpodobně uvítal hlubší teoreticko-metodologický vhled do samotné techniky reminiscenčních rozhovorů, tedy vymezení teoretických východisek, na kterých je tato technika postavena. Jazyk, který autorka práce ve svém výkladu užívá, je převážně jasný, věcný a plynulý.

Výzkumná část práce je vystavěna na výzkumném šetření, pro které autorka práce zvolila kvalitativní výzkumný design. Jak sama uvádí: „...cílem výzkumu je porozumět

osobní zkušenosti nemocných seniorů (pacientek LDN), která vstupuje do jejich vzpomínek i do vnímání současné životní situace, ve které se nacházejí, a objasnit, jaký význam může mít využití vzpomínek při práci s danou cílovou skupinou.“ Hlavní cíl svého výzkumu dále upřesňuje v další formulaci: „...*Co nám vzpomínky a životní zkušenost nemocného seniora říkají o jeho současných potřebách a vhodném způsobu jejich naplňování?*“ Hlavní cíl ještě dále rozděluje do třech dílčích výzkumných otázek (více s. 33). Stanovený cíl práce lze hodnotit jako velice ambiciózní, a o to více je překvapivé, že soubor respondentek čítá pouze 4 osoby – klientky zařízení LDN. Nicméně kromě věku a pohlaví respondentek se čtenář žádné bližší informace o těchto osobách nedozvídá. Pro vyhodnocení sebraných dat byla použita interpretativní fenomenologická analýza, což lze považovat za velice pokročilý způsob práce s daty. U každé respondentky autorka práce zjištěná data shrnuje a ilustrativně svůj výklad dokládá citacemi z rozhovorů. V závěru by pak čtenář důvodně očekával, že dojde k vyhodnocení jednotlivých výzkumných otázek, resp. cílů, nicméně toto očekávání bohužel není naplněno. Místo toho studentka na závěr práce umísťuje kapitolu „hledání společných témat“. Tato část textu je naplněna autorčinými hypotézami a úsudky, které dovozuje ze sdělení respondentek, a skrze ně se pokouší odpovědět na výzkumné otázky. Čtenáři ovšem ale neunikne, že některé úsudky jsou spíše odvážné. K jejich formulaci by studentka potřebovala disponovat pokročilejší nebo zcela jinou odborností a také daty, kterými by je solidně podložila. Jedná se například o následující: respondentky vzpomínají na blízké vztahy = vztahy jsou pro ně důležité i dnes, respondentky jsou ve svých vzpomínkách optimistické = i na svou situaci pohlíží pozitivně (a je to dáno jejich osobností) aj.

Na konci samotné práce nechybí diskuze výsledků provedeného výzkumného šetření s aktuálním stavem vědění a praxe. Při vyhodnocování výsledků šetření je nicméně patrné, že studentka tenduje k tomu prezentovat svá zjištění jako nálezy, které mohou být jednoduše zobecněny. Což z principu není možné, pokud charakter jejího výzkumu byl kvalitativní a výzkumný soubor čítal pouze 4 osoby.

Závěr: Předložená diplomová práce splňuje všechny nároky kladené na tento typ kvalifikační práce a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

V rámci obhajoby práce žádám studentku, aby se vymežila vůči hodnocení obsaženém v oponentském posudku a dále zodpověděla tyto otázky:

1. Co jsou klíčová teoretická východiska reminiscence?
2. Co vedlo studentku k tak omezenému výzkumnému souboru?
3. Byly respondentky z jednoho zařízení?
4. Co vše studentka předem věděla o svých respondentkách?
5. Proč studentka nevyhodnotila zvlášť každou výzkumnou otázku?
6. Konzultovala studentka své závěry například s psychology?

Datum, podpis:

V Praze 28. 1. 2024